

Rõõmutarekese Lasteaia õppekava

Sisukord:

1. Lasteasutuse liik ja eripära.....	3
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted.....	4
3. Õpikäsitlus.....	5
4. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ning arengu eeldatavate tulemuste käsitlemise kord vanuseti.....	6
5. Lapse eeldatavad üldoskused vanuseti.....	7
5.1 Mänguoskused.....	7
5.2 Tunnetus- ja õpioskused.....	8
5.3 Sotsiaalsed ja enesekohased oskused.....	10
6. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu ja arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti.....	12
1. Valdkond <i>Mina ja keskkond</i>	12
2. Valdkond <i>Keel ja kõne</i>	15
3. Valdkond <i>Matemaatika</i>	17
4. Valdkond <i>Kunst</i>	19
5. Valdkond <i>Muusika</i>	21
6. Valdkond <i>Liikumine</i>	23
7. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.....	26
7.1 <i>Õppeaasta</i>	26
7.2 <i>Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine</i>	26
7.3 <i>Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ning korraldus</i>	28
4. <i>Erivajadustega laps</i>	29
5. <i>Eesti keele kui teise keele õpe</i>	29
6. <i>Koostöö lapsevanematega</i>	29
7. <i>Õppekava uuendamine ja täiendamine</i>	30

I. Lasteasutuse liik ja eripära

Rõõmutarekese Lasteaed on Tallinna kesklinna munitsipaalomandis töötav koolieelne lasteasutus, mis asutati 1.aprillil 1953 ning kandis algselt nimetust Tallinna 18. lasteaed. Aastast 1999 kannab lasteaed praegust nime.

Rõõmutarekese Lasteaial on huvitav asukoht aadressil Toom-Kuninga 13a - asume kärarikka linna südames ja samaaegselt kauni looduse rüpes.

Esialgelt oli suure (9456m²) krundi valdajaks Pioneeride Palee. On säilinud Pioneeride Palee direktori ja ENSV Ministrite Nõukogu vaheline kokkulepe 1949. aastast, mille järgi lubatakse sellele maa-alale ehitada lasteaed.

Sanatoorne lasteaed uues kahekordses kivimajas alustas tööd 1. aprillil 1953. aastal. Alates 1. jaanuarist 1954. muudeti lasteaed tavalasteaiaks. Jäi ainult üks sanatoorne rühm. 1978/79 tehti lasteaiale juurdeehitus, mille tulemusena sai lasteaed endale saali. Lasteaia esimeseks direktoriks oli Helga Kriiel, kes töötas sellel kohal 1975. aastani. Tema hool ja pühendumus pani aluse lasteaia heale mainele ja populaarsusele. 1975-86 oli direktoriks. Milvi Pohlak, 1986-2014 Ene Annus, kes hoidis alles lasteaia kõrget mainet ja traditsioone, väärtustas liitühmi, sportimist ning väljasõite loodusesse. 2014-2015 oli Rõõmutareese direktoriks Merje Ilves.

Praegu toimub lasteaia töö kahes majas: nelja rühmaga Peamajas ning ühe rühmaga Väikeses-majas (avati 01.03.2009). Kõik viis rühma on liitühmad, koos on 2-7 aastased lapsed. Liitühm pakub ühevanuste laste rühmaga võrreldes palju eelisi, kuid samas esitab ka õpetajatele ja õpetajaabidele kõrgrmaid nõudmisi. Vanusevahe võimaldab lastele mitmekülgsemat suhtlemist, erinevaid kontakte ja kogemusi. Suuremad lapsed on väiksematele abiks ja eeskujuks, see kasvatab tolerantsust ja koostöövalmidust. Liitühmas saavad ühe pere lapsed olla koos. Lasteaias toimib süsteem, mis tagab lapsele õpetaja ja rühmaruumi püsivuse lasteaia algusest lõpuni. See loob lastele ja lastevanematele turva- ja kindlustunde. Kõik lapsed ei pea lõuna ajal magama – magavad need, kes und vajavad.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse aluseks olevad meetodid on õues- ja avastusõpe. Nimetatud meetodite rakendamiseks pakuvad rikkalikult võimalusi lasteaia suur ja ilus õueala, igakuised väljasõidud ja matkad loodusesse.

Lasteaial on palju aastatepikkuseid traditsioone mis arendavad laste silmaringi, rikastavad tudemaailma ja ilumeelt, väärtustavad eetilisi tõekspidamisi ning annavad peredele võimaluse osaleda aktiivselt erinevatel üritustel ja pidudel. Külalastatakse regulaarselt teatreid ning kutsutakse neid lasteaeda. Läbi ürituste väärtustatakse ka terviseedendamist – au sees on liikumine ja sportimine. Traditsioonideks on ümbermajajooks, rattaralli metsaradadel ning rahvaspordi suurürituste jälgendamine. Omapäraseks traditsiooniks on kord kuus sünnipäevalaste auks lipu heiskamine (heiskajateks sünnipäevalapsed). Lasteaial on oma laul ja logo (vt lisa 1).

2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Eesmärgid:

- 1.** lapsed on aktiivsed õppijad, julgevad avaldada oma ideid ja tunnevad rõõmu tegutsemisest;
- 2.** lapsed mõistavad seost põhjus, tagajärg ning oskavad teha valikuid;
- 3.** lapsed hoolivad oma esivanematest, Eestimaast ja keskkonnast;
- 4.** lapsed oskavad märgata enda ümber ka kõige vaiksemat ja väiksemat;
- 5.** lasteaia ja kodu koostöö suunab ja toetab laste arengut.

Põhimõtted:

- 1.** lapse eripära ja vajaduste arvestamine;
- 2.** lapse arengut toetava keskkonna loomine;
- 3.** lapse tervise hoidmine ja liikumisvajaduse rahuldamine;
- 4.** lapse loovuse toetamine;
- 5.** lapse uudis- ja teadmishimu rahuldamine;
- 6.** mängu ja avastamise kaudu õppimine;
- 7.** koos tegutsemine ja kogemuste jagamine;
- 8.** ise valikute tegemine, otsustamine ja vastutamine;
- 9.** kodu ja lasteaia koostöö;
- 10.** eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ja teiste kultuuride austamine;
- 11.** looduselt õppimine ja selle hoidmine.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

3. Õpikäsitus

- Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.
- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
- Õppe- ja kasvatustegevuses loob lasteaed koostöös koduga tingimused, et arendada lapse oskust kavandada oma tegevust ja teha valikuid; seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega; kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes; arutleda omandatud tegevuste ja oskuste üle; hinnata oma tegevuse tulemuslikkust; tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

4. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ning arengu eeldatavate tulemuste käsitlemise kord vanuseti

- Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel **lõimitakse** järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Lõimimine on õppe- ja kasvatustegevuste ühendamine tervikuks ja seoste loomine:

- valdkondades;
- valdkondade vahel;
- tegevustes.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad:

1. mina ja keskkond;
2. keel ja kõne;
3. matemaatika;
4. kunst;
5. liikumine;
6. muusika.

Iga õppe ja kasvatustegevuse valdkondade juures käsitletakse lapse arengu eeldatavaid tulemusi järgmiste vanuserühmade kaupa:

- **3-4aastased**
- **4-5aastased**
- **6-7aastased**

Vanuserühmade valikul on lähtutud õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisest ja korraldamisest liitühmas.

5. Lapse eeldatavad üldoskused vanuseti

Üldoskused on jagatud kolme rühma:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;

3. sotsiaalsed ja enesekohased oskused;

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

5.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4aastane** laps:

- vaatleb teiste mängu;
- mängib oma esemetega;
- mängib paralleelselt sarnaste esemetega;
- mängib rolli ise endaga (*ise on koer, konn*);
- võtab tuntud rolle või mõtleb ise rolle välja; kasutab rollile omaseid käitumismustreid ja iseloomu;
- kasutab kindlaid vahendeid rolli esitamiseks;
- järgib mängudes lihtsamaid reegleid;
- otsib kontakte mängupartneritega; mängib lühikest aega teistega koos;
- huvitub lihtsamatest lauamängudest, paneb kokku lihtsamaid puslesid;
- mängib „*Leia samasugune*“ tüüpi mängu;
- mängib korduvalt tuttavat mängu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **4-5aastane** laps:

- suudab keskenduda mängule pikaks ajaks;
- rakendab mängudes erimeeli: haistmist, kuulmist, nägemist;
- suudab jaotada tähelepanu mitme tegevuse vahel;
- algatab ja hoiab rühmas üleval rollimängu;
- mängib kujutlusmänge, kasutab kujutlevaid esemeid;
- kasutab keelt ja kujutlusvõimet vajaminevate vahendite loomiseks;
- näitleb põnevaid ja ohtlikke teemasid; laiendab olemasolevaid teemasid, ideid detaile;
- mängib kaaslastega ühismänge; suudab täita juhtrolli;
- mängib sootüübilisi mängu; omab sõprussuhteid;
- suudab liituda käimasoleva mänguga; leiab endale rolli käimasolevasse mängu;
- saab aru reeglite olemusest, täidab täpselt reegleid ja jälgib nende täitmist teiste poolt;

- lahendab mängukonflikte lubatud viisil;
- leiab erinevaid lahendusi parema tulemuse saavutamiseks (nt *klotsidest ehitamisel jälgib, kuidas teised seda teevad, ebaõnnestumisel proovib uut meetodit*);

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7aastane** laps:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

5.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4aastane** laps:

- oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseteta, kuid autoriteetide toel;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme;
- hangib tänu keeleoskusele uut teavet; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on;
- saab aru mõistatutest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid;
- huvitub võistlusmängudest;
- osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega; konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes;
- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;
- saab aru arvumõistest, huvitub tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5aastane laps:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides kasutama sisekõnet;
- tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega;
- tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid, probleeme ja saavutada kokkuleppeid;
- konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
- osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes;
- räägib esemetest, mis pole kohal ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aste tulevikus ning fantaseerib;
- keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit;
- oskab märgata ning vaadelda detaile olulisi tunnuseid ja seoseid;
- eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest; alluvusest ja üldistamisest;
- tal on ettekujutus numbritest tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitiivselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

5.3 Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4aastane laps:

- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
- tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal end suutlikkusest realistlikku ettekujutust;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualetiharjumused;
- teab oma nime, vanust ja sugu, märkab soolisi erinevusi;
- seab endale mõningaid eesmärgid ja täidab neid;
- väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada, tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
- osaleb lühikest aega tegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhivad autoriteetid;
- saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses; püüab täita kodukorra reegleid;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5aastane laps:

- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses;
- suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere;
- eelistab sootüübilisi mängu;
- naudib rühma kuulumist, eakaaslaste seltsi ning ühistegevust; teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab;
- aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiselt poolt; kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7aastane** laps:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- loob sõprussuhteid;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti;
- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

6. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu ja arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

6.1 Valdkond *Mina ja keskkond*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkideks on, et laps:

- 1.** mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2.** omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3.** väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4.** väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5.** väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6.** märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkond *Mina ja keskkond* sisu:

- 1.** sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2.** looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3.** tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4aastane** laps:

- teab oma ees- ja perekonnanime, pereliikmete ning inimeste nimesid, kellega on tihti koos (*rühmakaaslased, õpetajad, jt*);
- teab, kas ta on poiss või tüdruk; teab oma vanust;
- nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend, vanaema, vanaisa;
- vastab küsimustele oma kodu, pere ja lasteaia kohta;
- oskab nimetada oma rühma nime; suudab leida rühmas oma koha – kapi, voodi, käterätiku, koha laua taga; nimetab rühmas olevaid esemeid;
- nimetab pereliikmete koduseid toimetusi ning tuntumaid ameteid (politseinik, tuletõrjuja, arst, kokk);
- osaleb kodumaa jt tähtpäevadel vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses (esinemine laulude ja tantsudega, ruumide kaunistamine, peoriiete kandmine jms);
- tunneb ära eesti lipu, nimetab selle värvusi;
- räägib oma sünnipäeva tähistamisest; nimetab pühadega seotud tegevusi;
- teab mõistete *hea* ja *paha* tähendust; meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, palub, tänab;
- nimetab oma sõprade nimesid; oskab sõpra lohutada;
- tunneb ära oma kodu, lasteaia ning tuttavad teenindusasutused (kauplus, teater, jt);
- oskab nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm);
- nimetab sõidukeid (auto, rong, buss, tramm, troll, lennuk, laev);
- mõistab, et prügi ei visata maha; märkab looduses prahti;
- teab hammaste hooldamise vahendeid; harjab hambaid täiskasvanu abiga;
- nimetab toiduaineid;
- nimetab ja näitab oma kehaosi;
- nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (käärid, nuga jms);
- tunneb rõõmu looduses viibimisest; mõistab, et mets, muru, lilled, puud on osa loodusest; teab, et metsas kasvavad marjad ja seemned;
- teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures kodus; nimetab tuttavat looma ja lindu ning tema kehaosi; nimetab tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane, liblikas, ämblik, kärbes);
- eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimusi ja nimetuse järgi; nimetab tuttavaid lilli ja selle osi (vars, lehed, õis);
- iseloomustab ööd (on pime) ja päeva (on valge);
- märkab aastaegade vaheldumisel lihtsamaid muutusi looduses; nimetab lihtsamaid ilmastikunähtusi: lumi, vihm, vikerkaar;
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu;

- teab, et liiklusmärgid aitavad ohutult liigelda; teab fooritulesid ning nende tähendust; teab mõisteid *sõidutee, kõnnitee*; teab helkuri kasutamise vajalikkust;
- teab liiklusvahendeid ja eriotstarbelisi sõidukeid; teab jalgrattaga sõitmise ohutusnõudeid;

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **4-5aastane** laps:

- oskab öelda oma nime, perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk);
- kirjeldab oma perekonda, lähisugulasi ning teab nende nimesid;
- kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja oma kohustusi kodus;
- kirjeldab oma kodu, nimetab kodu asukoha (linn, tänav, maa- või talukoha nimi);
- nimetab oma lasteaia nime, kirjeldab oma tegevusi ja mängu laseaias; nimetab lasteaia töötajaid ja nende tegevusi;
- teab mõistete *oma, võõras, ühine* tähendust;
- põhjendab mängu- ja töökoha korrastamise vajadust;
- nimetab vanemate ameteid; kirjeldab üldtuntud elukutseid ning loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid;
- kirjeldab tähtpäevi peres, tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi;
- teab mõistete *õige* ja *valet* tähendust;
- teab üldtuntuid viisakusreegleid; tunneb ja järgib lauakombeid;
- nimetab sõbra positiivseid omadusi; oskab sõpra lohutada ja abistada, andeks anda ja leppida;
- märkab kaaslast ja oskab teistega arvestada;
- oskab kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev) ja abivahendeid (prillid, ratastool, pimedajuhtkoer või valge kepp, kuuldeaparaat);
- kirjeldab tuttavate ehitiste omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja sisustus;
- oskab kirjeldada lasteaia õueala ja seal kasutatavaid vahendeid;
- kirjeldab kodumasinaid ja –elektroonikat, teab nende otstarvet ning nendega seotud ohte;
- kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet;
- kirjeldab, kuidas tema kodus ja lasteaias prügi sorditakse;
- nimetab tervist hoidvaid tegevusi (toitumine, liikumine, uni, mäng, hea tuju ja suhted);
- peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel, nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine);
- nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev;
- nimetab kehaosi ja teab nende vajalikkust;
- nimetab tegevusi, kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud;

- mõistab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole; selgitab, miks ei tohi võõraga kaasa minna;
- oskab nimetada tuttavaid loomi, linde ja putukaid, kirjeldab nende välimust ja teab nende elupaiku;
- nimetab tuttavaid puid, põõsaid, lilli, puu- ja köögivilju ning kirjeldab nende välimust;
- eristab ööd ja päeva, iseloomustab neid ning mõistab öö ja päeva vaheldumise seost loomade ja taimede tegevusega;
- oskab nimetada aastaaegu ja neid iseloomustada;
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid;
- teab värsket ja puhta õhu vajalikkust;
- teab, et inimene saab talvel loomi aidata; mõistab, et on vaja puid jt taimi istutada;
- oskab enda ümber puhtust hoida (looduses, kodus, jm);
- mõistab, et joogivett ja elektrit tuleb kokku hoida;
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks õhku, vett ja valgust; kirjeldab erineva temperatuuri mõju loomadele, taimedele, inimestele;
- teab valgusfooritulede süttimise järjekorda ning nende tähendust; teab tuttavate liiklusmärkide tähendusi;
- teab, kus ja kuidas ületada sõiduteed (jalgsi, jalgrattaga);
- teab liiklusvahendite erinevusi ning eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid ja tähtsust;
- oskab käituda ühissõidukis;
- teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis;
- kirjeldab liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes; oskab selgitada, kuidas ja kus helkurit kanda.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;

- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

6.2 Valdkond Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkideks on, et laps:

- 1.** tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2.** kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3.** tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna Keel ja kõne sisu:

- 1.** keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2.** suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3.** lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;

- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4aastane** laps:

- saadab oma tegevust kõnega; kasutab kõnes *mina* vormi;
- omandab kõne kaudu uusi teadmisi;
- kuulab, ei räägi vahele;
- teab lihtsamaid luuletusi ja laule;
- jutustab tuttavaid jutukesti;
- kirjeldab, mida näeb või kuuleb;
- kasutab suhtlemisel dialoogi;
- esitab lihtsamaid küsimusi, annab 1-sõna ja lühivastuseid;
- kasutab kõnes lihtsamaid ruumõisteid (*all, peal, sees*)
- matkib kirjutamist; kirjutab ja teab üksikuid tähti;
- mõistab, et tähele vastab teatud häälik.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **4-5aastane** laps:

- omandab kõne kaudu teadmisi ja uusi kogemusi;
- kasutab kõnes pöördõnalisi vorme;
- kasutab lisaks minakesksele kõnele siduskõnet st laps vestleb asjadest ja sündmustest, mis on toimunud või hakkavad toimuma edaspidi;
- juhib oma tegevust kõnega, tuttavate tegevuste puhul kasutab sisekõnet;
- osaleb vestlustes; kasutab suhtlemisel aktiivselt dialoogi;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule;
- suudab edasi anda kujutluspilte;
- kirjeldab pikalt erinevaid asju, elusolendeid, nähtusi; vahendab kõnes oma tundeid;
- oskab jutustada lugu; mõtleb välja lühijutukesti;
- küsib palju küsimusi; annab lühivastuseid, fraase;
- mõistab nalju, mõistatusi, sarkasmi ja metafoore (*nt „Oled aeglane nagu tigu”*);
- kasutab kõnes lihtsamaid ruumi- ja ajamõisteid;
- matkib lugemist, kasutades pilte;
- mõistab tähe ja hääliku vahelist seost; määrab tuttava hääliku olemasolu sõnas;
- teab ja oskab kirjutada mitmeid tähti, üksikuid sõnu, oma nime;
- teab, et trükitud tekst jutustab lugu;

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7aastane** laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

6.3 Valdkond *Matemaatika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkideks on, et laps:

- 1.** rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2.** järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3.** tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4.** mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5.** mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6.** tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7.** näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1.** hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2.** suurused ja mõõtmine;
- 3.** geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;

- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseeni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4aastane** laps:

- sorteerib objekte kuju ja värvuse järgi;
- klassifitseerib objekte suuruse järgi;
- paneb objektid järjestusse;
- rühmitab lihtsamate üldmõistete või tunnuste alusel;
- huvitub arvudest, tunneb üksikuid numbreid;
- loendab kolmeni;
- nimetab kujundeid *ring, ruut*;
- kasutab võrdlemisel pikkuse- ja suurusemõisteid;
- loob seoseid paaride leidmisel; leiab sarnasusi;
- kasutab ruumimõisteid *ees, taga, peal, all*;
- raskuste määramisel kasutab mõisteid *kerge, raske*;
- teab värvinimetusi;
- nimetab tervikust puuduvaid detaile.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **4-5aastane** laps:

- paneb objektid seeriatesse;
- tunneb ja loob mustreid;
- nimetab kujundeid *ring, ruut, kolmnurk* ning kirjeldab nende tunnuseid;
- eristab värvuste tumedaid ja heledaid toone;
- leiab sarnasusi ja erinevusi;
- märkab ja leiab valesid seoseid ja detaile;
- kasutab suuruse- raskusemõisteid (*suur-suurem, väike-väiksem, pikk-pikem, lihike-lühem*); võrdleb pikkusi ja raskusi ilma abivahenditeta;
- kasutab asukoha määramisel erinevaid ruumimõisteid;
- mõistab ajalist järgnevust, kasutab selle määramisel mõisteid *enne, pärast, öö, päev*;
- oskab liigitus- ja sobitusmänge;
- teab arvude järjestust 10-piires;
- leiab hulgale numbrilise/arvulise vaste;
- teab numbrimärke 1-5-ni, kirjutab üksikuid numbreid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7aastane** laps:

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukehi;
- ärjastab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- oskab öelda kellaega täistundides;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- eiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

6.4 Valdtkond Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
4. kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4aastane laps:

- näitab käe eelistusi (parem või vasak);
- valab vett anumasse;
- kasutab vahendeid, mis nõuavad käe liigutamist randmest (pintsel, pliiats, kriit); kasutab iseseisvalt liimipulka;
- püüab lõigata kääridega joone järgi;
- kasutab maalimisel/joonistamisel lihtsamaid tehnikaid (pintslitruk, rebimine, tausta värvimine kriidi küljega);
- teeb kontrollitud kritseldusi;
- kombineerib ringe/ruute joontega;
- joonistab päikest, peajalgset;
- kasutab voolimisel lihtsamaid võtteid (rullimine, veeretamine, vajutamine, pigistamine, pinna katmine plastiliiniga/voolimismassiga).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5aastane laps:

- kasutab kontrollitult joonistamise vahendeid;
- joonistab baaskujundeid; kombineerib *ringe/ruute/kolmnurki* joontega;
- kombineerib kujundeid pildiks;

- joonistab loomi, puid ja lilli;
- pöörab inimese kujutamisel tähelepanu kehaosadele;
- kasutab kontrollitult kääre;
- keskendub tegevusele; loomisel kasutab erinevaid tehnikaid ja materjale;
- väljendab joonistades, meisterdades ja voolides erinevaid fantaasiaid;
- kirjeldab kunstiteoseid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7aastane laps:**

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

6.5 Valdkond *Muusika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1.** tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2.** suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3.** suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4.** suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1.** laulmine;
- 2.** muusika kuulamine;
- 3.** muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4.** pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;

- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **3-4aastane** laps:

- kuulab laulu või muusikapala lõpuni;
- eristab aeglast ja kiiret, kõrget ja madalat, valju ja vaikset muusikat ning marssi ja jooksu;
- tunneb ära tuttava laulu viisi;
- alustab ja lõpetab laulu õigeaegselt;
- laulab kajamängu *so-mi* intonatsiooniga;
- liigub ringjoonel ja läbisegi üksi, koos paarilisega;
- teeb lihtsamaid tantsusamme ja –liigutusi (*eesgalopp*, *hüpaksamm*, *põlveplaks*,
- kasutab kehapilli ja lihtsamaid rütmipille (*kõristid*, *kelluke*, *tamburiin*, *marakas*, *kõlapulgad*).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **4-5 aastane** laps:

- eristab aeglast-keskmist-kiiret, kõrget-keskmist-madalat, valju-poolvalju-vaikset muusikat;
- iseloomustab muusikapala (*kurb*, *rõõmus*, *unelaul*, *marss*);
- teab mõisteid *rahvalaul*, *rahvatants*, *helilooja*;
- laulab lõbusalt, kurvalt, õrnalt, hoogsalt;
- teeb erinevaid tantsusamme (*ees- ja külgalopp*, *hüpaksamm*, *luisksamm*, *juurdevõtusamm*, *põlvest vetrumine*, *käärhüpped*);
- liigub suunamuutustega;
- nimetab ja mängib lihtsamaid rütmipille;
- mängib rütmipilli laulu vahemängus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel **6-7aastane** laps:

- laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;

- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

6.6 Valdkond Liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1.** tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2.** suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3.** tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4.** mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5.** järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna Liikumine sisu:

- 1.** kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2.** põhiliikumised;
- 3.** liikumismängud;
- 4.** erinevad spordialad;
- 5.** tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;

- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4aastane laps:

- jalutab trepist alla vahelduvate sammudega;
- jookseb omades kontrolli kiiruse ja suuna üle;
- hüppab koos jalgadega;
- ronib vahenditel üles ja alla;
- viskab palli ja üritab seda püüda;
- sõidab rattaga, kelguga;
- matkib lihtsamaid võimlemisharjutusi, loomade-lindude liigutusi ja liikumist;
- püüab liikuda rütmis;
- mõistab lihtsamaid mängureegleid; mängib koos kaaslastega lihtsamaid liikumismänge;

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5aastane laps:

- liigutab jalgu ja käsi rütmis;
- kasutab rütmiliikumisel vahelduvaid rütme;
- matkib võimlemisharjutusi;
- hüppab koos jalgadega ja ühel jalal;
- kasutab harjutuste sooritamisel üheaegselt mõlemat kätt, jalga;
- sooritab lihtsamaid tasakaaluharjutusi paigal ja liikumisel;
- viskab, püüab ja lööb palli;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (*võimlemisrõngas; jalg- ja tõukeratas, kelk/ liulaud jms*);
- järgib mängureegleid, mängib koos kaaslastega liikumis- ja lihtsamaid võistlusmänge.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;

- kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.

7. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

7.1 Õppeaasta

- Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Suvekuudel (**juunis, juulis, augustis**) on lasteaia töökorraldus erinev eelnevast perioodist (september – mai), kuna suurem osa lastest ja lasteaiatöötajatest on suvepuhkusel, rühmad on liidetud, heakorrastatakse lasteaia territooriumi ning remonditakse ruume.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine suvekuudel:

- õppe- ja kasvatusvaldkondade sisu kordamine;
- mängulise ja vabategevuse rõhutamine õues

7.2 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

- Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale ja vajadustele päevarütm, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Rühma päevakava koostamisel lähtutakse lasteaia üldisest päevakavast.

Rõõmutarekese Lasteaia päevakava:

7.00 - 9.00 Laste vastuvõtmine; lühivestlused lastevanematega; mäng

9.00 - 9.30 Hommikusöök

9.30 - 11.00 Kavandatud õppe- ja kasvatustegevus, mäng

11.00 - 12.00 Õues viibimine

12.00 - 12.30 Vabategevus, kavandatud õppe- ja kasvatus- või huvitegevus

12.30 - 13.00 Lõunasöök

13.00 - 15.00 3-4-5aastastel päevane uneaeg;

13.00 - 14.00 5-6-7aastastel valikul uneaeg või vaikne tegevus

14.00 - 15.00 6-7aastastel õppe- ja kasvatustegevus kooliks ettevalmistamisel

15.00 - 15.30 Vabategevus

15.30 - 16.00 Õhtuode

16.00 - 19.00 Mänguaeg õues ja/või toas (sõltuvalt ilmast); huvitegevus; vabategevus; lühivestlused lastevanematega

- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

- **Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel koostavad õpetajad nädalaplaani, kus esitavad eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused.** Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.

- **Õpetaja kavandab nädalaplaanis järgmisi tegevusi:**

1. kuulamine ja kõnelemine:

- lastekirjanduse ettelugemine ja jutustamine;
- laste jutustamine;
- luuletuse päheõppimine;
- lavastusmängude mängimine;
- suurtrükitähtede kirjutamine;

- mustrite joonistamine;
- värviraamatute värvimine;
- raamatute uurimine;
- lausete ja jutukeste koostamine;
- tähtede ladumine sõnadeks;

2. lugemine ja kirjutamine:

- hääldamine ja häälimine;
- hääliku kuulmine, hääliku määramine;
- tähtede tundmine;
- lugemine;
- kirjutamine kriidiga, pliiatsiga, pulgaga, näpuga jms;
- peenmotoorika harjutuste tegemine (nööpimine, nööriimine, toppimine, lükkimine, ladumine, kruvimine, punumine, koorimine, sidumine jms).

3. vaatlemine ja uurimine:

- vaatluses osalemine;
- õppekäikudel osalemine; avastamine;
- arutamine, vestlemine;
- katsete tegemine;
- ehitismängude mängimine/konstrueerimine;
- laste teatmeteoste kasutamine;

4. võrdlemine ja arvutamine

- esemete, nähtuste,omaduste võrdlemine;
- hulkade ja suuruste võrdlemine;
- sorteerimine, järjestamine, mõõtmine;
- liitmine ja lahutamine;
- matemaatiliste jutukeste koostamine;
- täringumängude mängimine;
- loto-, doominomängude mängimine, mosaiikide ja mustrite ladumine jms.

5. kunstilised tegevused

- joonistamine erinevate vahenditega;
- maalimine erinevate värviliikidega;
- voolimine mitmesugustest materjalidest;
- eri- ja segatehnikate kasutamine;
- lõikamine ja liimimine;
- mustrite kujundamine jms.

- Ühe tegevuse ajaline pikkus sõltub laste suutlikkusest ja vanusest: **3-4aastastel** 10-15min; **4-5aastastel**; 15-25 min.; **6-7aastastel** 20-35 min. Õpetajatel on õigus seda reguleerida vastavalt laste soovidele ja võimetele, oma äranägemisel.
- Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilisest ja turvalisest ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

- Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

7.3 Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted

ning

Lapsevanemaga info vahetamine lapse arengu kohta toimub:

1. igapäevastel vestlustel;
2. kirjaliku tagasiside andmisel lapse kunstitööde ja töölehtede tagaküljel;
3. rühma pidudel;
4. lahtiste uste päeval (vähemalt kord aastas).

Lapse arengut analüüsitakse ja hinnatakse järgmiste meetoditega:

1. vaatlus;
 2. lapse arengu hindamise ankeet/tabel (vt lisad 2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4), mida täidavad õpetajad vähemalt üks kord õppeaastas – mais.
- Lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks toimuvad vähemalt kord aastas lapsevanema(te)ga arenguvestlused. Arenguvestluse toimumise aeg ja viis määratakse vastastikkusel kokkuleppel lapsevanema(te)ga. Arenguvestlus võib toimuda ühe päeva või jooksvalt ühe kuu jooksul. Arenguvestluse käigus tehakse kirjalik kokkuvõtte lapse arengutulemustest (vt lisa 3), mille alusel kavandatakse lapse arengu edasine toetamise suund.
 - Lapse koolivalmidust analüüsitakse koolivalmiduskaardi koostamisel (aprillis-mais).
 - Lapse arengu hindamise ja analüüsimise põhimõtteid ja meetodeid tutvustatakse lapsevanemale koosolekul, arenguvestlusel, igapäevavestlustel lapsevanemaga.
 - Lapse arengutulemusi kasutavad rühmaõpetajad koostöös lapsevanematega õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning määravad tulemustest lähtuvalt individuaalse tegevuse vajaduse.

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise meetodid otsustab pedagoogiline nõukogu.

7.4 Erivajadustega laps

- Erivajadustega laps käesoleva riikliku õppekava määruse tähenduses on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.
- Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse juhataja.

- Lasteaias puudub oma logopeed ja eripedagoog, kasutatakse spetsialistide abi väljas poolt asutust. Õppeaasta algul kontrollib logopeed lapsed üle ning suunab abivajajad vastavate spetsialistide juurde.
- Vajadusel (ka koolikohustuste täitmise edasilükkamine) koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendamisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.
- Lasteaed toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

7.5 Eesti keele kui teise keele õpe

- Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.
- Lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles, omandavad mitte-eesti kodukeelega lapsed eesti keele kas:
 - 1) lõimitud tegevuste kaudu, millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe;
 - 2) täieliku keelekümbeluse metoodikat rakendades.
- Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.
- Erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

7.6 Koostöö lapsevanemaga

- Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
- Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest (**igapäevased vestlused; kirjalik tagasiside lapse kunstitööde ja töölehtede tagaküljel**) ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest (**vestluste kaudu, infostendilt, elektronposti teel**). Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele (**igapäevaste vestluste, lasteaia ja rühma ürituste/pidude, koosolekute, küsitluste ja rahulolu-uuringute (vt lisa 4) kaudu**).

7.7 Õppekava uuendamine ja täiendamine

- Lasteaia õppekava uuendamisel ja täiendamisel lähtutakse sisehindamise tulemustest, mis kajastavad, kuidas soodustab õppekava ning sellest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus laste arengut, mängu ning õppimist.
- Õppekava rakendust analüüsitakse pedagoogilises nõukogus kaks korda aastas (sügisel ja kevadel). Saadud tulemuste põhjal viiakse sisse vajalikud täiendused ja uuendused. Pedagoogilise nõukogu otsused kooskõlastatakse hoolekoguga.

- Õppekava muudatused kinnitab käskkirjaga lasteaia direktor.